

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA VĂN HÓA DU LỊCH

-----***-----

LỄ HỘI TRUYỀN THỐNG TIÊU BIỂU Ở
THÀNH PHỐ VIỆT TRÌ – PHÚ THỌ
VỚI HOẠT ĐỘNG DU LỊCH

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

Giáo viên hướng dẫn : Ths. Hồ Thu Hà

Sinh viên thực hiện : Lê Thu Phương

Lớp : VHDL 17C

HÀ NỘI - 2013

MỤC LỤC

LỜI CẢM ƠN.....	1
MỤC LỤC	3
MỞ ĐẦU.....	1
CHƯƠNG 1: THÀNH PHỐ VIỆT TRÌ VÀ CÁC LỄ HỘI TRUYỀN THỐNG TIÊU BIỂU	5
1.1. Khái quát về thành phố Việt Trì.....	5
1.1.1. Địa lý và lịch sử Việt Trì.....	5
1.1.2. Những di sản văn hóa độc đáo.....	8
1.2. Lễ hội truyền thống tiêu biểu ở thành phố Việt Trì	12
1.2.1. Tổng quan về lễ hội truyền thống ở tỉnh Phú Thọ và thành phố Việt Trì	12
1.2.2. Lễ hội tiêu biểu ở thành phố Việt Trì.....	15
1.2.3. Vai trò và giá trị của lễ hội truyền thống tiêu biểu trong sự phát triển của du lịch thành phố Việt Trì.....	31
Tiểu kết chương 1.....	35
CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG HOẠT ĐỘNG DU LỊCH TẠI CÁC LỄ HỘI TRUYỀN THỐNG TIÊU BIỂU Ở THÀNH PHỐ VIỆT TRÌ.....	36
2.1. Đánh giá chung thực trạng hoạt động du lịch ở thành phố Việt Trì – Phú Thọ.....	36
2.1.1. Những kết quả đạt được	36
2.1.2. Tình hình khách du lịch và doanh thu.....	37
2.1.3. Tồn tại và nguyên nhân	40
2.2. Thực trạng hoạt động du lịch tại các lễ hội truyền thống tiêu biểu ở thành phố Việt Trì.....	41
2.2.1. Công tác quản lý và tổ chức lễ hội.....	41
2.2.2. Cơ sở hạ tầng, điều kiện vật chất kỹ thuật và các dịch vụ bổ sung phục vụ du lịch.....	45

2.2.3. Nguồn nhân lực phục vụ du lịch tại các lễ hội	56
2.2.4. Môi trường du lịch.....	60
2.2.5. Hoạt động quảng bá du lịch.....	62
2.2.6. Lượng khách và doanh thu	65
Tiểu kết chương 2.....	69
CHƯƠNG 3: GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG HOẠT ĐỘNG DU LỊCH TẠI CÁC LỄ HỘI TRUYỀN THỐNG TIÊU BIỂU Ở THÀNH PHỐ VIỆT TRÌ.....	71
3.1. Định hướng phát triển du lịch thành phố Việt Trì đến năm 2020 .	71
3.1.1. Đầu tư xây dựng kết cấu hạ tầng, cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ phát triển du lịch	71
3.1.2. Xây dựng và phát triển các sản phẩm du lịch.....	73
3.1.3. Xây dựng các tuyến du lịch	76
3.2. Một số giải pháp nâng cao chất lượng hoạt động du lịch tại các lễ hội truyền thống tiêu biểu ở thành phố Việt Trì.....	77
3.2.1. Nâng cao công tác quản lý, tổ chức lễ hội.....	77
3.2.2. Đẩy mạnh đầu tư cơ sở hạ tầng, điều kiện vật chất kỹ thuật và các dịch vụ bổ sung	79
3.2.3. Đào tạo, củng cố nguồn nhân lực phục vụ du lịch lễ hội.....	87
3.2.4. Giải quyết tốt vấn đề môi trường và giáo dục cộng đồng.....	91
3.2.5. Tăng cường hoạt động quảng bá du lịch	93
Tiểu kết chương 3.....	96
KẾT LUẬN.....	97
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	99
PHỤ LỤC.....	102

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Phú Thọ là mảnh đất cội nguồn của dân tộc- nơi còn lưu giữ các di sản văn hoá vô cùng quý báu của dân tộc. Trong đó, lễ hội truyền thống là một trong những thành tố đặc sắc nhất; là sự kết tinh, hội tụ những giá trị thiêng liêng nhất của vùng Đất Tổ.

Các lễ hội truyền thống trên địa bàn tỉnh tập trung chủ yếu ở các khu vực lân cận Đền Hùng, trong đó thành phố Việt Trì là trung tâm tổng hợp của tỉnh Phú Thọ. Việt Trì còn là kinh đô Văn Lang xưa, nơi các vua Hùng khởi nghiệp sơn hà, lập nên Nhà nước đầu tiên trong lịch sử dân tộc. Lễ hội truyền thống ở Việt Trì khá phong phú, trong đó tiêu biểu nhất là lễ hội Đền Hùng- lễ hội tầm quốc gia, lễ hội Hát Xoan – được vinh danh là di sản văn hóa phi vật thể của nhân loại, hội Bơi Trãi Bạch Hạc – đặc trưng cho vùng đất ngã ba sông, là kinh đô thuở ban đầu cha Rồng mở cõi.

Với xu thế phát triển của thế giới, thương thức sản phẩm du lịch văn hoá nói chung và sản phẩm du lịch lễ hội nói riêng là nhu cầu tất yếu ngày càng tăng của nhân loại. Du lịch Phú Thọ nói chung và thành phố Việt Trì nói riêng cần tìm ra một hướng đi chung và những giải pháp cụ thể để du lịch lễ hội trở thành một loại hình du lịch đặc sắc thu hút đông đảo du khách trong và ngoài nước.

Từ những lý do trên, cùng với tình yêu quê hương, với lòng mong muốn được góp phần công sức nhỏ bé của mình để thúc đẩy sự phát triển của du lịch Phú Thọ nói chung và thành phố Việt Trì nói riêng, em đã lựa chọn đề tài **“ Lễ hội truyền thống tiêu biểu ở thành phố Việt Trì – Phú Thọ với hoạt động du lịch”** để làm đề tài khóa luận tốt nghiệp của mình.

2. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

2.1. Mục đích nghiên cứu

Mục đích chính của đề tài là khai thác những lễ hội truyền thống tiêu biểu tại thành phố Việt Trì một cách có hiệu quả để thúc đẩy sự phát triển du lịch của tỉnh Phú Thọ nói chung và thành phố Việt Trì nói riêng.

2.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Để đạt được mục đích trên, đề tài tập trung giải quyết những vấn đề chính sau đây:

- Nghiên cứu những giá trị độc đáo, đặc sắc của lễ hội truyền thống tiêu biểu ở thành phố Việt Trì và đánh giá vai trò của chúng trong sự phát triển của du lịch thành phố.

- Phân tích, đánh giá những ưu điểm, nhược điểm của thực trạng hoạt động du lịch tại các lễ hội truyền thống tiêu biểu ở Việt Trì để phục vụ du lịch.

- Đề xuất một số giải pháp để nâng cao chất lượng hoạt động du lịch tại các lễ hội này..

3. Tình hình nghiên cứu

Trong 3 lễ hội mà khóa luận này đề cập, thì lễ hội Đền Hùng là một lễ hội có tầm ảnh hưởng vô cùng to lớn đối với nhân dân cả nước và Phú Thọ. Vì vậy, lễ hội này đã được các nhà nghiên cứu quan tâm đặc biệt.

Đầu tiên phải kể đến các công trình sưu tầm, nghiên cứu của Sở Văn hóa – Thể thao và Du lịch Phú Thọ và Hội Văn nghệ dân gian Phú Thọ với cuốn tổng hợp “Về miền lễ hội – cội nguồn dân tộc Việt Nam” (Xuất bản năm 2007). Các tác giả đã thống kê khá đầy đủ chi tiết các lễ hội, tuy nhiên tác giả chưa nghiên cứu chuyên sâu về những lễ hội có tiềm năng phát triển du lịch và các giải pháp để phục dựng các lễ hội ấy, quy hoạch thành tuyến, tua du lịch trên địa bàn tỉnh.

Tiếp theo là các công trình nghiên cứu của Viện nghiên cứu văn hóa dân gian, Hà Nội năm 1999, tác giả Nguyễn Quang Lê với “Khảo sát thực trạng văn hóa lễ hội truyền thống của người Việt ở đồng bằng Bắc bộ trong xã hội hiện nay”. Tác giả đã nêu khái quát chung về thực trạng văn hóa lễ hội truyền thống trong lịch sử dân tộc Việt Nam và thực trạng một số lễ hội tiêu biểu ở đồng bằng Bắc Bộ. Trong 6 lễ hội được nghiên cứu, tác giả đã dành một

chương nghiên cứu về lễ hội Đền Hùng ở Phú Thọ, tác giả đã đề cập đến xu hướng phát triển du lịch văn hóa trong các lễ hội trong tương lai,

Tác giả Dương Văn Sáu với cuốn “Lễ hội Việt Nam trong sự phát triển du lịch” (Trường Đại học Văn hóa Hà Nội, Hà Nội, 2004) đã nghiên cứu tổng quan về lễ hội Việt Nam, các loại hình lễ hội trong sự phát triển du lịch (cụ thể như đặc điểm tính chất, các hoạt động diễn ra và tác động của lễ hội đến du lịch). Trong đó, tác giả cũng lấy lễ hội Đền Hùng và một số lễ hội trên địa bàn tỉnh Phú Thọ làm đối tượng nghiên cứu. Tuy nhiên, tác giả không nghiên cứu đầy đủ mà chỉ lấy một vài chi tiết của các lễ hội trên địa bàn tỉnh minh chứng cho các luận điểm của mình.

Về hội Bơi Trãi, có một số công trình quan tâm tới. Tác giả Toan Ánh trong bài viết “Hội Bạch Hạc” có viết về hội thi thuyền trên sông Lô, hoặc công trình nghiên cứu “Về miền lễ hội – cội nguồn dân tộc Việt Nam” (Xuất bản năm 2007), tác giả Nguyễn Thị Tuyết Mai cũng có đề cập đến hội này trong bài viết “Hội Bơi Trãi Bạch Hạc trong đời sống cộng đồng”.

Hiện nay, nghiên cứu về Hát Xoan thì có rất nhiều công trình, nhưng hầu hết đều nghiên cứu dưới góc độ âm nhạc, chưa có công trình nào nghiên cứu dưới góc độ lễ hội.

Bên cạnh đó, trên các báo, tạp chí Văn hóa Phú Thọ, báo Phú Thọ, tạp chí Văn hóa dân gian đất Tổ....cũng đăng tải một số bài viết về các lễ hội truyền thống tiêu biểu, song các bài viết này hầu như không đề cập đến vấn đề lễ hội gắn với hoạt động du lịch.

Tựu chung, các công trình nghiên cứu về 3 lễ hội tiêu biểu của Việt Trì chỉ mới nghiên cứu dưới góc độ văn hóa học, chưa có công trình nào đi sâu nghiên cứu dưới góc độ du lịch. Vậy nên, luận văn này là chuyên khảo đầu tiên nghiên cứu về vấn đề này.

4. Phương pháp nghiên cứu

Để thực hiện đề tài này, tác giả đã sử dụng những phương pháp sau:

- Phương pháp sưu tầm, phân tích và xử lý tài liệu
- Phương pháp phân tích tổng hợp vấn đề
- Phương pháp điền dã: phương pháp này được thực hiện trong những chuyến đi thực tế của tác giả để có những thông tin sát thực phục vụ cho vấn đề cần nghiên cứu

5. Bố cục khóa luận

Ngoài phần mở đầu, kết luận, tài liệu tham khảo, phụ lục, khóa luận được chia làm 3 chương:

Chương I: Thành phố Việt Trì và các lễ hội truyền thống tiêu biểu

Chương II: Thực trạng hoạt động du lịch tại các lễ hội truyền thống tiêu biểu ở thành phố Việt Trì

Chương III: Giải pháp nâng cao chất lượng hoạt động du lịch tại các lễ hội truyền thống tiêu biểu ở thành phố Việt Trì.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Sách, báo, tạp chí:

1. Nguyễn Chí Bền (2002), *Lễ hội dân gian và du lịch Việt Nam trong giai đoạn hiện nay*, Nxb VH-TT, Hà Nội.
2. Nguyễn Thanh Bình (2008), *Quản lý lễ hội truyền thống ở tỉnh Thái Bình từ năm 1986 đến nay*, Luận văn Thạc sĩ Quản lý văn hóa.
3. Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy (2006), *Phú Thọ - đất Tổ Hùng Vương 115 năm xây dựng và phát triển*, Phú Thọ.
4. Bùi Công Cương (2006), *Lý lịch di tích Đền – chùa Tam Giang, phường Bạch Hạc, thành phố Việt Trì, tỉnh Phú Thọ*.
5. Đào Đăng Hoàn (2002), “Tư thực tiễn hoạt động văn hóa thông tin cơ sở hiện nay nghĩ về công tác đào tạo nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ”, *Tạp chí VH- TT Phú Thọ*, (4) , tr.53 - 55.
6. Hội Văn nghệ dân gian tỉnh Phú Thọ (2000-2004), *Tổng tập văn nghệ dân gian đất Tổ*, Sở Văn hóa -Thông tin - Thể thao Phú Thọ, Tập 1- 5.
7. Hội Văn nghệ dân gian tỉnh Phú Thọ (2005), *Lễ hội truyền thống vùng đất Tổ*, Sở VH-TT Phú Thọ.
8. Hội Văn nghệ dân gian tỉnh Phú Thọ (2007-2011), *Về miền lễ hội cội nguồn dân tộc Việt Nam*, Sở VH-TT Phú Thọ, Tập 1- 5.
9. Tạ Thị Kim Nhung (2013), “*Vai trò của cộng đồng trong việc bảo tồn tôn tạo di tích thờ cúng Hùng Vương ở Đền Hùng*”, *Tạp chí VH-TTDL Phú Thọ*, tr33-36.
10. Trần Văn Quang (2007), “*Bảo tồn và phát huy giá trị các di sản văn hóa trong xu thế hội nhập*”, *Tạp chí VH-TT Phú Thọ*, (1), tr.33-35.
11. Dương Văn Sáu (2004), *Lễ hội Việt Nam trong sự phát triển du lịch*, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội, Hà Nội.10. Sở Văn hóa Thông tin Vĩnh Phú (1986), *Địa chỉ văn hóa vùng đất Tổ*.

12. Sở Văn hóa – Thể thao và Du lịch tỉnh Phú Thọ (2005), *Phú Thọ chào đón bạn*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

13. Sở Văn hóa – Thể thao và Du lịch tỉnh Phú Thọ (2009), *Sổ tay du lịch Phú Thọ*.

14. Nguyễn Khắc Xương (2013), “*Hát Xoan Phú Thọ- Tín ngưỡng và cội nguồn*”, *Tạp chí VHTTDL Phú Thọ*, tr 51-52.

15. Dương Huy Thiện (Chủ biên) (2010), *Phú Thọ miền đất Tổ cội nguồn*, Nxb Trẻ, TP. Hồ Chí Minh.

16. Đặng Đình Thuận (2013), “*Bảo tồn và phát huy giá trị di sản hát Xoan Phú Thọ để trở thành di sản văn hóa đại diện của nhân loại*”, *Tạp chí VHTTDL Phú Thọ*, tr 54-56.

Nghị quyết, báo cáo, kế hoạch:

1. Chính phủ (2008), *Phê duyệt Quy hoạch tổng thể phát triển kinh tế - xã hội tỉnh Phú Thọ đến năm 2020* ban hành kèm theo Quyết định số 99/2008/QĐ-TTg ngày 14/7/2008, Hà Nội.

2. Ủy ban nhân dân tỉnh Phú Thọ (2009), *Quy hoạch phát triển văn hóa tỉnh Phú Thọ đến năm 2020*, Phú Thọ.

3. Ủy ban nhân dân tỉnh Phú Thọ (2009), đề án số 3020/DA-UBND ngày 28 tháng 9 năm 2009 “*Xây dựng điểm du lịch tạo tuyến du lịch trên địa bàn tỉnh Phú Thọ giai đoạn 2009-2020*”.

4. Ủy ban nhân dân, Sở Văn hóa – Thể thao và Du lịch tỉnh Phú Thọ (2012), báo cáo số 28/BC-SVHTTDL “*Tổng kết hoạt động văn hóa, thể thao, du lịch phục vụ giỗ Tổ Hùng Vương – lễ hội Đền Hùng năm Nhâm Thìn-2012*”

5. Ủy ban nhân dân, Sở Văn hóa – Thể thao và Du lịch tỉnh Phú Thọ (2013), kế hoạch số 09/KH-SVHTTDL ngày 14 tháng 3 năm 2013 “*Tổ chức chương trình “Hát Xoan làng cổ gắn với điểm du lịch di sản văn hóa”*”.

6. Ủy ban nhân dân thành phố Việt Trì (2009), *Kỷ yếu hội thảo “Quy hoạch xây dựng thành phố Việt Trì trở thành thành phố lễ hội về với cội nguồn dân tộc Việt Nam”*.

Các website:

- www.phutho.gov.vn/
- www.viettri.gov.vn.
- <https://www.google.com.vn/>
- [http://vnexpress.net/...](http://vnexpress.net/)